

ԵՊԹԵԼ = յաղթել:
ԵՎՆԵԼ = բաժակ գզել աղեղով: “Ա-
շեղել”:

ԵԺԸՆԵԼ = լաթերը լուալու համար
շփել ուժով (աճառել):

ԵՄԵԼ = յամել. ուշանալ: “Հատ եմցի,
ԵՊԸՆԹԱԿԵԼ = թուղթ, լաթ եւ այն
ձեռքին մեջ ճճմելով ձեւէ հանել: “Ապոր,
բառէն կը թուղ, որ կ'երեւնայ “առ եւ ապուր,
ձեւին մեջ: Ակնցիք կըսնն նաեւ “ապուր ճու-
պուր անել:” “ԱՓ, հայ արմատը կնայ, հիմ
ըլլալ “ապութիել, “ապուր, “աւար, բա-
ներուն:

ԷԲ = տես եռ:
ԷԲԻԿ = տես երիկ:

Ը.

ԸԱԽՆԱԼ = սիսեռի նման ընդեղէննե-
րուն վրայ խօսելով կ'ըսնն “ըլլացեր է, չ'եփիր,
նաեւ հացը, երբ “ջղիկ, է, ոչ փիրուն, խօն-
րում թերութեան մը հետեւանօք, կ'ըսնն
“ըլլացեր է:” Ամրութեան, պնդութեան գա-
ղափար կը պարունակէ:

ԸԱԿԵԼ = երկնցել, տարածել, մանաւանդ
սրունքները. “Ճիմերը ըլլեր է:”

ԸԱՌՈՒՆ = եղունգ: “Միսն ըղունկէն
չի զատիր, կը նշանակէ թէ սերտ ազգական-
ներն չեն կոնար իրարմէ ոտարանալ:

ԸՐՊՈՒԿ = օդի հանելու կաթսան որ կը
հաւաքուի թորացեալ ոգին:

ԸԱԿԵՐ = երախային ներարգանգային
ընկերը, որ կարկանդակ ալ կոչուած է. թա-
ստա. “Ինկեր, կը նշնեն: Բարդութիւնքն են
“խաղնկերն, “դաշնկերն, “թեւընկերն:

ԸԵՑՈՒԼ = “ընտ-ալ-ը խօսիլոյ, իրը թէ
ոպիսերուն հետ խօսիլ: Դանք չերմերի տառա-
պողներուն ցնորաբանութիւնը:

ԸՒԱՓԱՏ = իրը տոտափայտ, այն բոլորչի
գործին փայտի որուն վրայ խօնը տարածելով
կը զարնեն թամիրին կողմ:

Թ.

ԹԱՐ = ոսքին եւ ձեռքին թաթը. կը
հակագրեն թաթը կրունկին: “Բաթ ետքի
կրունկ եւի բաներ կ'անէ, սիալ բաներ:

ԹԱՐԻԿ = երկածէ գործիք մը կաթ-
սային կերակուրը խառնելու կամ հացը թանի-
րին կողէն քաղելու:

ԹԱԼԿԻՏԻԼ = շատ բաղձալ. “Կու թալկիտ
թը ինք ալ հարսնիքն երթայ:

ԹԱԼԵՆԱԼ = յոգնիլ:
ԹԱՆ = փայտէ գործիք մը, որ թոկիկ ալ
կը կուռի, եւ կը գործածուի հող, գետին, տա-
նիք ծեծելու եւ հարթելու:

ԹԱՂԱՄԻ = թաղար:
ԹԱՆ = թան, որ մածունէն կը հանեն:

“Թանքերան”, “Թանթուշուն”, արհամարհական
բացատրութիւն է, ամենէն անիմաստ եւ անհամ
խօսեր խօսողն կ'ըսուի: “Ես քեզի կու սոր-
վոյնեմթէ թանը մածունէն կ'լլէք թը մածունը
թա են:” Քեզ լու մը կը ծեծեմ:

ԹԱՆԻՄ = թանիր:

ԹԱՂԱԾԸՆԿԻԼ = գետինը տապալիլ,
ուրի տկիլ ընդ խաղ կամ բարկոթենէն: Ալ
հնչուն նաեւ “տապալը կիլ”:

ԹԱՄԻ = բարձր փայտը, ձողը, եւ այն
որ հաւերը կը թառին: “Հաւը թառն է ելերն
(8):”

ԹԱՐԹԻԵԼ = աչքը թարթել, քթթել:

ԹԱՓ = յժմ, կորով. “Թեւերուս թափը
զնուած:” Ճիմերս թափ չի մաց:” “Հաստը
թեւ թափ չունին:

ԹԱՓԵԼ յորմէ թԱՓԹՓԵԼ, ԹԱՓԹՓԱՆ:
Ժումիլին հակագիրն է: Խնծոր թափել:

“Թափթանն, է անձարակ. գէշ սպասարկու:

ԹԵՐԻՍՈՅ. 1. Թերի խաշուած (հաւկիթ

եւ այլ): 2. մանուկներու վրիպաւոր արտաս-

նու թիւնն ալ “թերիսաշ, կը նկարագրուի:

ԹԵՒ = բազուկ: “Թեւ ու ճիվ է կը յ-
ուրը, շատ կ'աշխատի, կ'երթայ կու գայ:” Թեւ
առիր կու թուչի, բացատրութեան մեջ “Թեւը
իր հն “թոխէ. ի առում ունի: — Ա.ին թեւուը
կու թոչի, անոր շնորհի կը խօսի ու կը գործէ
համարձակ:

ԹԵՎԵԸՆԿԵՐ = աջակից, օգնական: Աղ-
ջիկը մօրը ազէկ թեւընկեր կ'ըլլայ ասան գործե-
րուն մեջ:

ԹԵԿԱԼ = մանուկներուն լոլը ցած

ձայնով:

ԹԵԿԻՆ = խօսաւոթիւն: “Ամպէն թէն
կ'առնեն, շատ զգայուն է եւ հետասես իրրեւ
առեւտրական մարդ:

ԹԸԸ = թէ. կ'ըսէ թըր...:

ԹԸԸՈՒՐ = թէոր: “Ախաղասութեան
սկիզբը կը դրուի, “թըլուր չի ա'երթառ նը...”:

ԹԸԸԻՆ = թիթեռն: Կ'երեւէ թէ հին
ձեւը “Թը-թէի եղած է: Իսկ եթ վերջադիր
մասնիկը այս գաւառականին մեջ կը պատահի
այլ անասնց մեջ, զ. օ. մժեր, գոռեր,
զնձերի:

ԹԹՈՒԾԱՆ = մելով թթուահամ;
ԹԹՈՒԿՀ = թրթնջուկ բյուր: "Թթու արմատն է:

ԹԻՄԱՐ = թխմայր հաւաւ:

ԹՄՏԻԼ = թմրիլ:

ԹՆԹԵԼ կամ ԹՆԴԵԼ = կամաց մը դպչել սեղեն խախտելու չափ: "Թնդեն՝ կիխնին, ԹՆԴԻՆ = մազերը խանուած վիճակի մը, "Թնդուն առնելն՝ մազերը սանարել եւ կնքիսնը լուծել:

ԹՆՑԱԼ = թնդալ. 1. տեղեն շարժիլ դեպ ի վեր եւ ոչ թէ յառաջ, սատուու բայց ոչ բարձր, գրաբարին "երակաց թնդիւն, ը ճիշդ այս "թնդալ, բային իմաստովն է: 2. ՅԱԼ և ԹՆԴԱԼ = ձախ, արձագանք տալ, որ մնանց մին է, թէ գաւառականին եւ թէ գրաբարին ծանօթ:

ԹՊՂ է = թոյլուութիւն է. թող այն պէս ըլլայ. լու է. all right! faites! Հին ու սակեցն ոճ:

ԹՊՈՒՄԻԼ = թառամիլ վարդը, ծաղիկը կը "թոռմին, իսկ ասնել, խնծորը կը "զոմին,"

ԹՊԱՒԻԼ = ցամիլ, չըրնալ մինչեւ աստիճան մը հացը թրկուելն վերջ՝ պէտք է քիչ մնայ որ "թոռմին,"

ԹՊՐԱԼ = բարտկ անձրեւին խաղաղ տեղալը, "Անձրեւը խաղաղ կու թորայ, թագաւորին մին կու խաղայ,"

ԹՈՒԹԻ = 1. թութ պառազը: 2. զմանութեաբ' մատանց վրայ երեւցող մանր ու ուր, վերք, verves.

ԹՈՒԼ կամ ԹՈՅԸԼ = թոյլ: Թուլերան = որ գալունիք չի պահեր:

ԹՈՒԼՆԱԼ իր սովորական առումն զատ կը նշանակէ նաեւ "համոզուելու միտիլն, այլ եւս շատ շպնդել:

ԹՈՒՆՏ ԵՎՆԵԼ = վեր ցատկել, յանկարծակի գալ, Յ'alarmer.

ԹՈՒՆԴ ՀԱՆԵԼ = յեղակարծում տագնապ առթել, յուզել:

ԹՈՒՇ, ԹՇԵՐ = բերանին երկու կողմը, "թշերը լցուցեր են. թշերը տնկուեր են: Թանթօւշ = ո. թան:

ԹՍՑԻԿ = այն որ խաղը եւ կոռոի մէջ շուտով կ'ընկճի, գիւրայալթ:

ԹՈՒԹԸՐԻ ինդալ, "թթթըր, զայռուած ձայնով ինդալ, նյժ բնաձայնը անգլիկեն լեզուն ալ ոնի = titter. "Թոթր կու ինտան:

ԹՐԹՈՒՐ = որդը որ յեայ թիթեռի պիտի փոխուի. larve.

ԹՐԹՈՒԻԿ = թեթեւաբարոյ. անիմաստ կերպով խօսող եւ պարապ տեղը խնդացող:

Փ.

ՓԱԾ = երկրաշարժ, "Մեծ ժամին տարին:

ՓԱԾ ԵԼԵԼ = երկրաշարժ ըլլալ, "ժամ ելալ, "ժամ կ'ելլէն:

ՓԱԾԱԼՎԹԻԼ = խլոտիլ. քիչ մը այս կամ այն կողմ դառնալ. "ժաշկիթելու տեղ չի կայ:

ՓԵԽՈՏՆԼ = կերպուրին աւրիլը վրան մանր մանր պարզակներ եւ այն երեւան գալով: ԺԻՒԻ = ճառուն:

ԺԸՄՌՈՒԻ կամ ԺՄՌՈՒ = ժամու, լցուն ժամանակին եղած. ոչ տարածամ, ոչ վլժած: "Տղն ժմու է և կը հարցնեն երբ ծնունդը կ'իմանան: "Ճամու, պատուական յաւելուած մ'է արդի հայերէնին:

ԺԸԼԱՆԵՑՑՐՈՒՆԼ = իօսքը, աղմուկը վերջացնել. զ. օ. տղաքը քնանան որ "ժզըլ-կըլրուինք, "ժղուլ, սասունցոց բարբառով "խօսք կը նշանակէ:

ԺԸՄԱԼ կամ ԺՄԱԼ = շամիլ, փութալ "ժրան, հորը որ, hates-toi, "հայտէն:

ԺՄՆԵԼ = ժամանել, համիլ, "ժմնեցէք, օգնութեան հասկը: "Հացին չի ժմնեցին, "ժորով ժմնեցի ու ձեռքէն առի:

ԺՆՑԱԼ = իլրոիլ, շարժիլ, "Տեղէն չի ժնտար, ոնաւ "հով չի ժնտար, "Հին ոսկի բառ մը:

ԺՈՒՐ = ժուռ: "Ժոռ գալ, պուստիլ. ճեմել:

ԺՈՒՄ = կերպուրի ժամ, կերպակուր ուտելու իւրաքանչիւր անգամը. "Էմմէն ժումի իսահու չի խներ, "օրն երկու ժում հաց,"

ԺՈՒԿԻ = բոլըրակ գործի մը ճամփակին իլկին վրայ հաստատուած որուն դառնալովը իլկին ալ կը դառնայ: "Ժուռ, արմատէն:

Ի.

Ի ՆՈՒՐԵԼ: ասացուածներու եւ յատկարանութեանց մէջ յաճախադէպ է. իմ սէրս ի քեզ, իմ գանգասս ալ ի քեզ. — սրտէ ի սիրտ ճամփայ կայ. կազն ի կազն կու խաղան. — մահն ի քեզ ելլէ. — մահն (J)ինք ելլէ:

ԻԼԻ = իլկի, փոքր իլ:

ԻԼԿԱՄՄ = երիկամ, երիկամնկը (rein, kidney).

ԻՄԱՅԻ ԱՆԵԼ = իմացնել, զեկուցանել:
զ. օ. տղուն կողմէն աղջկան կողմին “իմաց ա-
նել”, որոշ օրու պատկեր պիտի ըլլայ:

ԻՆԵՆԻԼ = ինալ. ինկայ, ինկի, ինկեր է:
վեր ԻՑՆԻԼ = ընդոսանուշ, տեղէն իբր թէ
վեր ցատկել, յանկաքծագիի գալ, ապշի:
ՀԵՑՆ ԻՑՆԻԼ = հետը ինալալ, կատակ ընել:
ԽԵՂ ԻՑՆԻԼ = արթնալ, ցաւին կամ ախտին
նորէն երեւան ելլել, սաստկանալ:

ԻՆԿԵՐ = ընկեր: Բարդերն են “խաղն-
կեր”, “դասընկեր”, “ինկեր մեզ կերան, խաղն
մը անուն է”:

ԻՆՔ = ինքը: Ինքիրեն, նիքիրմէ: Ինք
ինք կ'ուտէ = շատ անառակ եւ անչանդարս
տղայ է: — Ինք ու իր կորոն է = ճիշդ անոր
կը նմանի: Ինք իր մաին գորեր է թէ... = որ-
շած է որ...: Ինք իր ինելքին կու հաւնի =
ինքնահաւան է, անիրատելի:

ԻՆԶ = ինչ: Եթէ յաջրդ բառը բա-
դաձանով կը սկսի, “իշ, կը հնչուի. զ. օ. իշ
կ'ուգես. իշ ա՛միլի ասենկով”:

ԻՆԶԵԽ = այնդես. “ինչեխ լընիսուրը...”
= անանկ ըլլաս որ...: “Քեզ ինչեխ անիմ
ուրը” = այնզես պատժեմ, ծեծեմ որ...:

ԻՆԶՈՒԻ = ընդէր:

ԻՆԶՈՒԿԻՆ կամ ԻՆԶՈՒԿՈՒՆ է =
աս ի՞նչ խալ է որ կը խաղաք. ի՞նչ է ձեր
(աննց, անոր) այս ընթացքին նշանակութիւնը:
ԱԻՆ վերշագիր մասնիկը “գյոյնին ուրիշ մէկ
եղանակաւորս թիւն է, հանդիյ, որդու, եւ այլն
բառերուն մէջ երեւցածին նման: Տես Կիւ:

ԻՆՑՈՒՐ = ինչպէս: ինտոր էք, ըռինա
էք = ինտոր անիմ:

ԻՉԻՆԵԼ = իշենել, իր կամքը, իր խօսքը
քալեցնել առալ:

ԻՉՈՒԿԻ = փար էշ: Նաեւ փայտէ տախ-
տակ, գործիք մը:

ԻՉՈՒԾՈՒՐ = կաթուած:

ԻՍ = ինծի, յիս, զիս: Իս չի գար =
ինծի չի գար (երախան). իս ալ հետդ տար =
զիս ալ...: “Իս տի գաս, խաղի մը անուն է:

ԻՍՆԱԿ = յիխնեակ. անիմ անուն է:

ԻՍՏԱԿ = յստակ: Իստակ ջուր, իստակ
բաղդա:

ԻՍՏԸՆԵԼ = յստակել = բրինձ, չա-
ցահատեր խաղկել, քարերը եւ այլն զատել,
դուրս նետել, մաքրել:

ԻՏԱՐԻ = ճշմարիտ. իրան կըսես,
“Էմինը սուտ, Ասուած իրաւու”

ԻՐԱԽԻ ԻՐԱԽԻՆ = իրգ, ոչ ընդ կա-
տակ (sérieus-element).

ԻՐԱԿՈՒԾԱԿ = իրիկուԾակ, երեկոյեան
կարճաւել պաշ մը որ քիչ մը նիքհելու կը
տրուի. “իրիկուԾակ ունի. երեկոյին, նստած
տեղը, պահիկ մը ննջելու ունակութիւն ունի,
(յետոյ նորէն կ'արթնայ եւ կը շարունակէ
մայած ժամանակը ընկերաբար անցընել):

Լ.

ԼԱԼԿԱՆ = լալական. շատ լացող (երա-
խայ):

ԼԱԿԻԼ = լիկի:

ԼԱԽ + ԼԱՅՆ: Բարդերն են “լանրերան”,
“լաներեւու”, “լանկոնակ”:

ԼԱԽՆԻԿ = քիչ մը լայն, բաւական լայն:

ԼԱԽՐ = լայնութիւն: Լանքն ու երկանքը:

ԼԱՓՄԻԿ = ան որուն վայէն լաթերը
կը թափին, ու շարժումները անշնորհ են եւ
թոյլ: “Լափմիկ լափստիկ կու քալէլ”:

ԼԵՋՈՒ = լիզու: Կեզու խածնել = լոել,
համերել, մուռ անել: — Լեզու ելել =

= մանկիկն խօսիլ սկսիլը. “փառանձեմը նոր էր
լիշու ելերի:” — Լեզու թափել = պերճա-
խօսել, ճարտարաբանել: — “Քերտն անի ու
լիշու չունիր շատ համեստ է (մեր հարսը):

— “Լեզուն բեկնին մէջ կու դառնայն” =
կըսոյ իր միաքը ճարտարապէս արտայայտել,
փաստաբանել:

ԼԵՋՈՒՆԻՆ = ճարտարաբան:

ԼԵՂԻ = լեղի: Բայը՝ “լեղու ընալու”: “ԷՇ,
լեղի մազգ է:”

ԼԵՇԻ = լեռ:

ԼԵՇՊՈՒՏՃԻ = սիալեցայ. ըսածն յետա
կը կուեմ: Այս բառը պարսկերէնի հնչում ունի:

ԼԵՇԹԻ = լեարդ, (rate, spleen): Նաեւ
արեան թանձրացած կառ (caillot): “Լեռդ է
կապերու”:

ԼԵՇՈՒՅՆԵԼ = պուղին հետ ճիւղեր, ան-
րեւներ քաշել քրցնել: Նաեւ վրան ու գլուխը
կատաղաբար քերել:

ԼԵՇՆԻԼ = լինիլ, ըլլալ: Վուլիմ, կուլիմ,
կուլիք, էղակը, էղաք, էղան, ա՛միլիմ, ա՛միլիս,

ա՛միլիք, էղի, էղած, չէղած. լընելիք: (1) լինիլ.
“ըրինա լընիքը:” (2) Յառաջ գալ,

արտադրիլու. “հան ցորեն շատ կ'ուլիի:” (3) Ծնա-
նիլ, աշխարհ գալ. “Գուն ժամին տարին են
էղերու:” Սամթինիկը նոր էր էղերի:

ԼԵՄ = լաւ թերշած, կակղած. “հացը
լիմ է էղերը,”

